

1. BESZÉLŐ NEVEK – VÁROSRÉSZEK, UTCÁK

A városrészek sokszor valamely természethez kapcsolódó értékről, tulajdonságról kapták a nevüket. Gondolkozzatok, hogy vajon miről kapták a nevüket!

Víziváros, I-II. kerület

Káposztásmegyer, IV. kerület

Kőbánya, X. kerület

Vizafogó, XIII. kerület

Fehér út, X. kerület

Tudtok-e több olyan városrész nevet, amely a hely múltjára utal?

2. AZ EURÓPAI MOBILITÁSI HÉT TEVÉKENYSÉGI CSOPORTJAI

IDEI TÉMA: „KÖZLEKEDJ ÖKOsan!-alternatív mobilitás”

1. Tömegközlekedés

A tömegközlekedés a legfontosabb városi mobilitási mód. Az Európai Unióban működő minden tömegközlekedési szereplő ki tudja aknázni a Mobilitási Hét nyújtotta alkalmat az intermodális közlekedési megoldások népszerűsítésére, és arra, hogy világos tájékoztatást adjon arról, hogy mely pontokon van átjárás a tömegközlekedés és más közlekedési módozatok között. Mindennek azt kell bizonyítania, hogy a tömegközlekedés a saját autó használatának jó alternatívája.

2. Kerékpározás

A kerékpározás kapcsolódik minden olyan kérdéshez, amely egy várost „élhetővé” tesz. A kerékpárral hely és energia takarítható meg; nem okoz sem zajt, sem légszennyezést. Hozzájárul a fenntartható közlekedéshez és az általános jó közérzethez, hatékony és egészséges. Nagy távolságra hosszabb időt vesz igénybe.

3. Gyaloglás

A gyaloglás, a legrégebbi és legáltalánosabb közlekedési forma, a hagyományos közösségi élet és az élhető város alapja. Hely és energia takarítható meg; nem okoz sem zajt, sem légszennyezést. Hozzájárul a fenntartható közlekedéshez és az általános jó közérzethez, hatékony és egészséges. Kis távolságra tökéletes, nagyobbra más módokkal együtt alkalmazható.

4. Mobilitás-menedzsment

A mobilitás menedzsment az igények összehangolásának módszere, melynek célja a fenntartható közlekedési módok – kerékpározás, közös autóval történő munkába járás, hagyományos tömegközlekedés – nagyobb súlyának biztosítása, valamint új, rugalmas közlekedési módozatok alkalmazása (mint például a rugalmas útvonalon járó helyi buszok, az igényekhez alkalmazkodó közlekedés, közösségi közlekedés, gyűjtőtaxik, közös gépkocsihasználat, P+R infrastruktúra, városi teherszállítás és kisebb áruk házhozszállítása stb.)

5. Felelős gépkocsihasználat

A gépkocsival közlekedők is hozzájárulhatnak a települési környezet fenntarthatóvá tételéhez. Ez esetben cél, hogy a nem gépkocsival utazók minél kisebb mértékben zavarja, korlátozza. Az óvatos, biztonságos járművezetéstől a gépkocsiforgalomból származó, a levegőminőséget közvetlenül befolyásoló emissziók csökkentésén keresztül az egy autóval utazók számának növeléséig terjedhet.

6. Szabadidő

Ebbe a témakörbe a szabadidős és vásárlásra szolgáló területek megközelítésének különféle módozatai tartoznak, annak bemutatásával, hogy ezeket az utakat hogyan lehet megtenni az autó alternatíváját jelentő fenntartható közlekedési módozatok alkalmazásával. Emellett arra bátorítjuk a lakosokat, hogy településüket az autó szélvédője mögül kiszállva más nézőpontból is fedezzék fel.

7. Vásárlás

Egyes bolttulajdonosok aggodalommal fogadhatják az Európai Mobilitási Hét megszervezésének hírét, különösen akkor, ha autómentes zóna kijelölése várható.

8. Közlekedés és egészség

A környezettel kapcsolatban legelőször a városok szennyezettsége jut a lakók eszébe, de az éghajlatváltozás és a légszennyezés is a 3. és 4. helyet foglalja el a leginkább aggasztó problémák listáján. A budapesti (és európai) utakon közlekedő járművek száma azonban mindeközben folyamatosan nő. Ennek következtében a városban lakók életminősége romlik (a zaj, légszennyezés, stressz stb. hatására). Megfontolandó adat, hogy Európában a közlekedési ágazat felelős a széndioxid-kibocsátás 40%-áért, amelynek nagyobbik része a közúti közlekedésből származik. Az is tény, hogy a közlekedésből származó emisszió még mindig gyorsabban nő, mint bármely más ágazatban. A közlekedés egészségre gyakorolt hatásai a lakosság túlnyomó többségét érintik, különösen az olyan sérülékeny csoportokat, mint a gyermekek és az idősek. A közlekedés emberi egészségre gyakorolt egyes hatásai – melyek a közlekedés okozta zavaró zajtól a légzőrendszeri és szív- és érrendszeri megbetegedésekig terjednek – jól ismertek.

9. Zöld ösvények

A zöld ösvények „kizárólag a nem motorizált közlekedés számára fenntartott közlekedési útvonalak, melyeket integrált szemlélet alapján alakítanak ki, úgy, hogy pozitív hatást gyakoroljanak mind a környezetre, mind a környező területek életminőségére. Az útvonalaknak a szélességre, lejtésre és a felület minőségére vonatkozó előírásoknak kell megfelelniük, mely biztosítja, hogy felhasználóbarátak és egyben a különböző képességű használók csoportjai számára egyaránt kis kockázattal járóak legyenek.” (Lille-i nyilatkozat, 2000. szeptember 12.).

(Az Európai Mobilitási Hét magyar és angol nyelvű, az önkormányzatok számára készült kézikönyvei alapján.)

3. HOGYAN LEHET A KÖRNYEZETET KÍMÉLŐ MÓDON KÖZLEKEDNI?

Írd a programok mellé a Mobilitási hét tevékenységének számát! (Egy témához több szám is kapcsolódhat!)

- Ingyenes kerékpárok-tartás kicsiknek és nagyoknak szeptember 18-án vasárnap az Andrássy úton, az Oktogon és a Bajza utca között.
- Szemétszedési akciók szervezése a Szilas-patak mentén
- „Városi közlekedési verseny” Az akadályverseny három csapattal zajlik (közösségi közlekedés, kerékpáros, autós csapatok); feladatuk, hogy a városban megadott pontokat érintve, jussanak célba.
- Vitafórum orvosok részvételével a közlekedés egészségre gyakorolt hatásairól
- Autómentes nap
- Parkoljanak le és utazzanak tömegközlekedéssel! A főváros mélygarázsai és parkolóházai kedvezményesen kínálják területüket az autósoknak.
- Budapest belvárosában és egyre több kerületében bővül a gyalogosutcák

- hálózata, egyre több autómentes utcában lehet sétálni. Történelmi városnézésre, gyalogos túrára invitáljuk ezen a napon fővárosunk polgárait, hiszen a gyaloglás az alternatív közlekedés egyik lehetősége.
- Ha messze laksz az iskolától és autóval közlekedsz, csatlakozz a barátodhoz, hogy többen üljetez egy autóban!
- Critical Mass kerékpáros felvonulás
- Hibrid/energiatakarékos autó használata
- „Kerékpárral a munkahelyre” nap
- JÁRJ GYALOG AZ ISKOLÁBA A VILÁG ÉGHAJLATA ÉRDEKÉBEN... és csatlakozz a „ZOOM – GYERMEKEK MOZGÁSBAN” programhoz! A ZOOM kampány keretében a Mobilitási Héten (lehet másik hét is) környezetbarát közlekedési eszközzel jussanak el az iskolába. Minden nem autóval megtett útéért egy Zöld Lábnyomot kapsz, és minden egyes Zöld Lábnyom segítségével újabb utat tehetsz meg egy virtuális világ körüli úton. A Zöld Lábnyomok összegyűjtése során a tudd, hogy saját magad is teszel valamit a világ éghajlatának védelméért. Az összegyűjtött Zöld Lábnyomokat a hét végén adjátok át a kerület polgármesterének!
- „Város-felfedező” kisbusz-járatok indítása
- A közös személygépkocsival utazók számára fenntartott parkolóhelyek
- A dunai hidak lábánál reggelit kapnak azok, akik kerékpárral érkeznek
- Utcai sportesemények szervezése (futball, kosárlabda, röplabda, görkorcsolyázás stb.)

Te is vegyél részt az Európai Mobilitási Hét programjában!

Milyen programhoz tudtok, tudnátok, akartok csatlakozni? Iskolátokat hogyan tudnátok e programokba bevonni? Van-e saját javaslatotok, amelyet az iskolátok meg tudna valósítani?

Kovács László, a budapesti Mobilitási hét szervezője szeretettel vár titeket szeptember 22-én az V. ker. Alkotmány utcában, ahol az autómentes napon délelőtt különböző programok lesznek gyerekeknek, pl. KRESZ tanpálya, játékos verseny, nyereményekkel.

4. OLVASSÁTK EL!

KARINTHY FRIGYES: EGYÜGYŰ LEXIKON : KÖZLEKEDÉS

A KÖZLEKEDÉS

MINT OLYAN

Az Uránia tud. színház bemutatója a 8342. év 117-ik napján

LEGRÉGIBB KOR

Már Ádám-Éva korában volt közlekedés. Tudvalevő például, hogy nevezett őslények a paradicsomból magántulajdon elleni kihágás következtében illetőségi helyükre toloncoltattak, ami pedig csak úgy lehetett, hogy megfelelő tolonckocsi rendelkezésre állott.

A KÖZLEKEDÉS ELSŐ NYOMAI

Első közlekedési eszköze az emberiségnek egy egészen sajátos, nem éppen érdektelen gépezet volt, melyet a törzs két oldalára alkalmaztak. Méteres csontrudakból állt a gépezet, szám szerint kettőből, mely ütődés ellen meleg hússzeletekbe volt becsavarva. Ezek közül a rudak közül az egyiket nekiszorították a talajnak, a másikat fölemelték, és kissé távolabb megint letették. Erre az egész eljárás újrakezdődött. Állítólag így előre lehetett jutni. Ezt a gépet "láb"-nak nevezték, a régi, hasonló mértékegységről, több okból, főként azért, mert ez nem volt akkora, mint egy láb.

BIBLIAI IDŐK

Az úristen, hogy az embereket erről a rossz módszerről leszoktassa, özönvizet csurgatott a földre, amibe nem lehetett lábalni, mert a víz bement a cipőn. Ekkor Noé feltalálta a nevéről elnevezett bárkát, mely korlátlanul közlekedett oda és vissza. A csekély konkurrenciára való tekintettel meglehetősen jó üzletet csinált: embereket, állatokat és művészeket szállított; a díj kissé magas volt, de voltak szamarak, akik megfizették. A negyvenedik napon beleütköztek az Ararátba, arra rátértek, és kinn voltak a vízből.

Jákob idejében mindenki lajtorján közlekedett; az öreg Ábrahám már a sárkányrendszerű feleséget is ösmerte. Ezentúl a közlekedés elég simán folyt a zsidóknál - komoly zavarok egyetlen eset alkalmából léptek csak fel - akkor volt ez, mikor Potifár kergette a zsidókat, akik a Vörös-tenger előtt majdnem megrekedtek. Mózes azonban okosabb volt, és elrendelte a zsidóknak, hogy csak tegyenek úgy, mintha beleszaladnának: mire a Vörös-tenger inkább gyorsan kettévált, attól való ijedtében, hogy neki kelljen megfürdetni először Mózes népét. A zsidók így szárazon jutottak át Budapestre.

KÖZÉPKOR

A középkor elején barbár hordák törtek át Ázsiából, rettenetes, négykerekű járműveken beszáguldozva egész Európát. E járművek még ma is láthatók Budapest utcáin, hol az egyszerű nép konflisnak nevezi őket.

A középkor egyik legszokottabb közlekedési eszköze a ló volt; bár kissé kényelmetlenül alkalmazták: az utast hajánál fogva hozzákötötték a farkához, és hagyták lógni utána, míg a ló szaladt. Ilyen járművön azonban csak protestánsoknak szabadott utazni, mikor a másvilágra közlekedtek, spanyol menetjeggyel. Ugyancsak a spanyolok alkalmazták először a kereket: ebbe meg fejjel belegyömöszölték az utast, aki némileg megtörve érkezett rendeltetési helyére.

ÚJKOR

Végre új hajnal pirkadata derengett fel a közlekedés egére: Schwarz Berthold feltalálta a puskaport, melynek segítségével igazán gyerekjáték volt a levegőbe röpdülni. Még csak azt kellett elérni most, hogy egy darabban is fentmaradhasson az ember, és a repülés problémája meg volt oldva.

VASUTAK

A XXX. században végre általános szükségét érezte már mindenki, hogy a vasutat feltalálják: a síneket, állomásokat, jelzőlámpákat előre lerakták mindenütt, kalauzokat és fűtőket fogadtak, és jegyeket nyomattak ki. Végre már a szabadjegyesek is megvoltak, nem várhatott tovább Stevenson, és gyorsan feltalálta a vasutat. Sajnos eleinte kissé nehezen ment a dolog, nem lévén elég vonal, sok ellenkező irányú vonatnak egy sínen kellett közlekedni. Ha a lokomotívok találkoztak, szabályszerűen össze kellett csapniok, mire az erősebbik kinyomta a másikat a sínből. Ez az eljárás, melyet műszaki néven "vasúti szerencsétlenség"-nek neveztek, olcsóságánál fogva sokáig dívott. Néhány új kocsi és motor kellett csak mindig; orvosi segítségre, hálistennek, nem volt szükség: az utasok rendszeresen mind meghaltak.

VILLAMOS

Egyik érdekes járműve ennek a kornak az ún. villamos, mely négy kerékből, egy kalauzból, egy csengőből és egy "Megtelt" felírású táblából állt. Belsejében tilos volt állva köpködni. A "Megtelt" tábla leeresztése után lepecsételték a feljárást, hogy az utasok ne dagadjanak ki: a végállomáson azután fejszével szétdarabolták a kocsit, és egy darabban kiszedték a tömeget, melyet a következő villamosra raktak. A végállomás a Rókus udvarán volt, ahol az útközben elejtett gyaloglók hulláit szortírozták és ellenőrizték.

BÉRKOCSI

Ide tartozik még a bérkocsi vagy konflis, melyet két ló vagy negyven egyetemi hallgató húzott: a lovakat ugyanis, tekintve, hogy a kocsiban többnyire színésznők vagy nagygyörgyök ültek, rendszeresen kifogták az egyetemi hallgatók. A konflisokat később, a kocsisoknak túlságosan az erotikus művészetek felé hajló beszédmodora miatt, konfliskálták.

KORMÁNYOZHATÓ LÉGHAJÓ

Végre megszületett a várva várt Zeppelin is, hetvenéves korában: és kormányozható léghajóján elrepült volna Berlinbe, de ellenkező szél támadván, megváltoztatta szándékát. Működése igen káros volt Németország körtetermelésére, mert az összes körtefákat kivágatta. Igen szép sikerei voltak, még ma is élne, de később már mindenbe beleütközött, és le kellett vágni.

NAPJAINK

Mindezek a közlekedési eszközök lejárták magukat. Napjainkban tisztán csak a levegőben élnek az emberek. A földet csak temetkezésre használják. Különcök persze mindig voltak, nálunk például sokat beszélnek egy Kutassy nevű mérnökről, akit állítólag nem lehet rávenni, hogy elhagyja őseinek dús talaját. Inkább aszongya: nem közlekedik.